සුවෙන් පෙරට
e ඉගෙනුම් පියස
මිනුවන්ගොඩ

- ශ්‍රේණිය - 10
- විෂයය - ඉතිහාසය
- පාඩම - 09- පුනරුදය (1 කොටස)

- සැකසුම - තමාලි පෙරේරා
  නියෝජ්‍ය විදුහල්පති
  මිනු/ බලබෝව කණිෂ්ඨ විද්‍යාලය

පුනරුදය

9 පාඩම

➢ හැඳින්වීම

ක්‍රිස්තු වර්ෂ දාහතරවන සියවසේ සිට දාසයවන සියවස දක්වා යුරෝපයේ කලාත්මක හා විද්‍යාත්මක ක්ෂේත්‍රවල සිදු වූ පුළුල් පරිවර්තනය හැඳින්වීම සඳහා ඉතිහාසඥයෝ පුනරුදය යන වචනය යොදති.

❖ පුනරුදය යන්නෙහි මතුපිට අර්ථය වන්නේ යළි පිබිදීම යන්නයි

- ➢ පුනරුදය සිදුවූයේ යුරෝපයේ ය
- ➢ යුරෝපා ඉතිහාසය ප්‍රධාන අවධි තුනකට බෙදා දැක්විය හැකිය

1. පැරණි යුගය

පැරණි ග්‍රීක රෝම ශිෂ්ටාචාර ක්‍රියාත්මක වූ අවධියයි

2. මධ්‍යතන යුගය

ග්‍රීක රෝම ශිෂ්ටාචාර බිඳ වැටීමෙන් පසු ගතවූ
වසර 1000 ක කාලයයි

3. නූතන යුගය

පැරණි ග්‍රීක රෝම ශිෂ්ටාචාර පිළිබඳව
උනන්දුවක් ඇතිවී පුනරුදය සිදු වූ අවධියයි

පැරණි යුගය → මධ්‍යතන යුගය → නූතන යුගය

➢ පුනරුදය ඇති වීමට බලපෑ හේතු

- 1453 දී කොන්ස්තන්තිනෝපල් නගරය තුර්කි ජාතිකයන්ට යටත් වීම
- වෙළෙඳාම දියුණු වීම හා නව ධනවතුන් පිරිසක් බිහි වීම
- බුද්ධි ප්‍රබෝධය
- පල්ලියේ ආධිපත්‍ය විවේචනය වීම

❑ කොන්ස්තන්තිනෝපල් නගරය තුර්කීන් අතට පත්වීම

- මේ කාලයේ පැවති ඉතා දියුණු වෙළෙඳ නගරයක් වූ කොන්ස්තන්තිනෝපලය ක්‍රි.ව 1453 දී තුර්කීන් විසින් අල්ලා ගන්නා ලදී

- එම නගරයේ පුස්තකාලවල වටිනා ග්‍රීක රෝම පොත්පත් තිබුණි

- තුර්කි ආක්‍රමණය අවස්ථාවේදී එහි වැසියෝ ග්‍රීක රෝම පොත් පත් රැගෙන අසල්වැසි යුරෝපා රටවලට පැන ගියහ

- එහි ප්‍රතිඵල ලෙස ග්‍රීක රෝම සංස්කෘතිවල යළි පිබිදීමක් ඇතිවිය

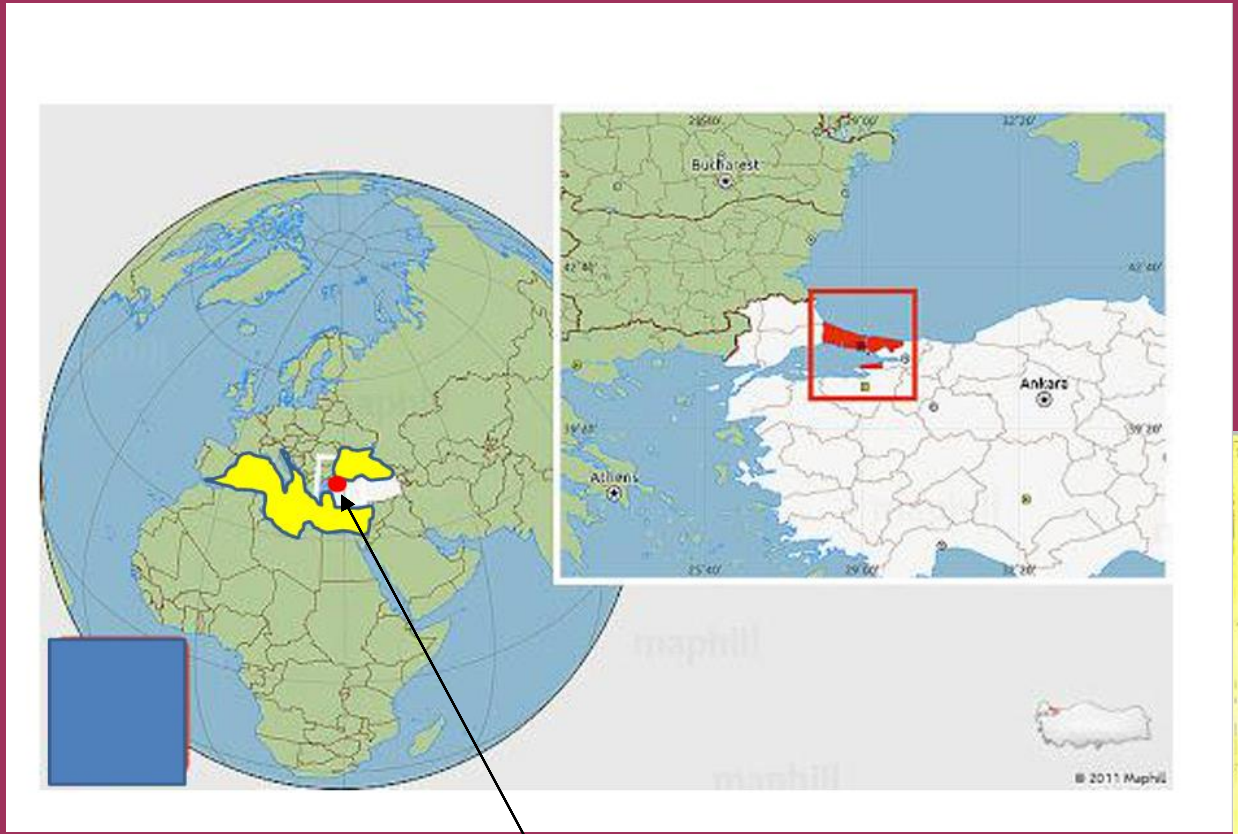
Bucharest
Ankara
Athens
maphill
© 2011 Maphill

කොන්ස්තන්තිනෝපලය

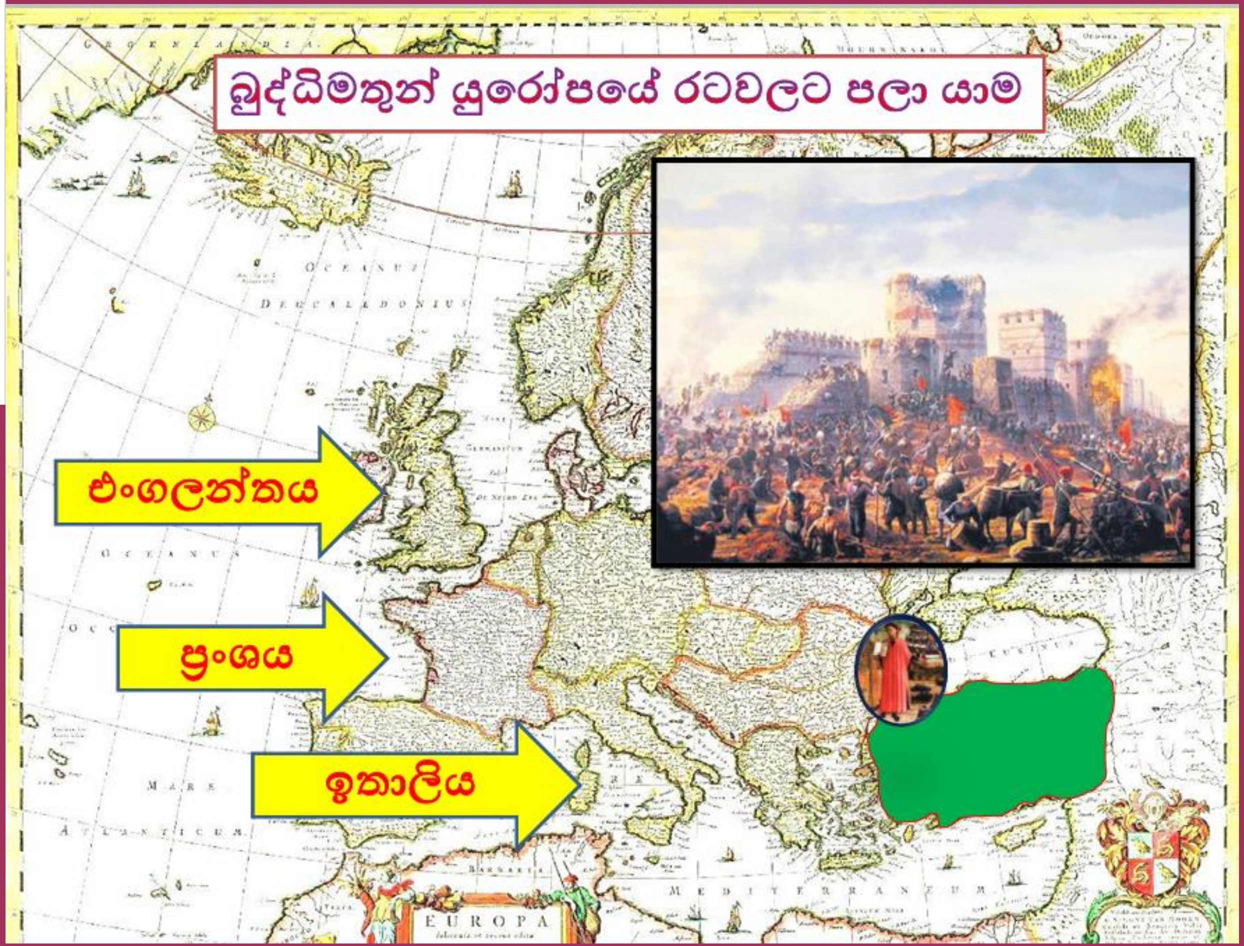
බුද්ධිමතුන් යුරෝපයේ රටවලට පලා යාම
එංගලන්තය
ප්‍රංශය
ඉතාලිය
EUROPA

❑ වෙළඳාම දියුණු වීම හා නව ධනවතුන් පිරිසක් බිහිවීම

- මේ කාලය වන විට වෙළඳාම දියුණු වීම නිසා ඉතාලියේ ධනවතුන් පිරිසක් බිහිවිය

- ඔවුන් කලා කටයුතු කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් දැක්වූහ

- සිය ධනය වැයකර කලා කටයුතුවලට අනුග්‍රහ දැක්වූහ

- පුනරුදය ඉතාලියෙන් ආරම්භ වීමට එය ප්‍රබල හේතුවක් විය

උදා : ඉතාලියේ ෆ්ලෝරන්ස් නගරයේ මෙඩිසි පවුල

ෆ්ලෝරන්ස් නගරය

AUSTRIA
SWITZERLAND
HUNGARY
SLOVENIA
FRANCE
BOSNIA AND
HERZEGOVINA
CROATIA
Florence
ITALY
ADRIATIC SEA
Rome
TYRRHENIAN
SEA
© 2010 EB, Inc.
World Heritage Site

❑ බුද්ධි ප්‍රබෝධය

- මධ්‍යතන යුගයේදී යුගයේ දී ආගමික ආයතන මුල්කරගත් අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් පැවතුණි
- දේවධර්මය ,දර්ශනය ,නීතිය වැනි විෂයයන් කිහිපයක් පමණක් උගන්වන ලදී
- නමුත් නූතන යුගයේ බිහි වූ නව අධ්‍යාපන ආයතනවල **සාහිත්‍යය , ශබ්ද විද්‍යාව ,ඉතිහාසය** වැනි නව විෂයන් රැසක් උගන්වන ලදී
- එනිසා නව උගතුන් බිහි වීම පුනරුදයට බලපෑ කරුණක් විය
- **ජොහැන්නස් ගුටන්බර්ග් විසින් මුද්‍රණ යන්ත්‍රය** නිපදවීමද බුද්ධි ප්‍රබෝධයට බලපෑ කරුණකි
- එනිසා ග්‍රීක රෝම පොත් පත් විශාල වශයෙන් මුද්‍රණය විය
- එය පුනරුදයේ ගමන්මග වේගවත් කිරීමට බලපෑ සාධකයක් විය

❑ පල්ලියේ ආධිපත්‍ය විවේචනය වීම

- එංගලන්තයේ ➡ ජොන් වයික්ලිප්
- බොහිමියාවේ ➡ ජෝන් හස්
- ප්‍රංශයේ ➡ ඉරාස්මස්
- ජර්මනියේ ➡ මාර්ටින් ලූතර්

ජර්මනියේ -මාර්ටින් ලූතර්- පව් සමාකිරිමට විරුද්ධව පල්ලියෙහි දොරෙහි අලවන ලද පත්‍රිකාව

➢ යුරෝපයේ වෙනස් වීමට පුනරුදය බලපෑ ආකාරය

- ශාස්ත්‍රීය පුනරුදය
- භාෂාව හා සාහිත්‍යයේ පුනර්ජීවනය
- මානවවාදය
- කලා ශිල්ප
- විද්‍යාත්මක දියුණුව
- විශ්වය පිළිබඳව ඉදිරිපත් වූ නව මත
- වෛද්‍ය විද්‍යාවේ දියුණුව
- දේශපාලන නවෝදය
- ආර්ථික නවෝදය
- නව වෙළෙඳ මාර්ග සොයා ගැනීම

ශාස්ත්‍රීය පුනරුදය

ශාස්ත්‍රීය පුනරුදය වශයෙන් සලකන්නේ පහළොස්වන සියවසේ යුරෝපයේ

- භාෂාව
- සාහිත්‍ය
- කලා ශිල්ප (චිත්‍ර කලාව ,ප්‍රතිමා කලාව, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය)

ආදි අංශයන්හි ඇති වූ ප්‍රබෝධය යි.

භාෂාව හා සාහිත්‍යයේ පුනර්ජීවනය

- මධ්‍යතන යුගයේදී යුරෝපා රටවල ගෝත්‍රික භාෂා භාවිත විය
- නමුත් පුනරුද යුගයේදී ග්‍රීක රෝම භාෂාවල නවෝදයක් ඇති විය
- එම භාෂා ඉගෙනීම විලාසිතාවක් බවට පත් විය
- එම භාෂා ඉගෙනීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නව ගත් කතුවරු රැසක් බිහිවිය

ඉතාලියේ	ඩාන්ටේ පෙට්රාක් බොකැෂියෝ
එංගලන්තයේ	සර් තෝමස් මුවර් ප්‍රැන්සිස් බේකන් විලියම් ෂේක්ස්පියර්
ප්‍රංශයේ	ඉරාස්මස්

ඉතාලියේ

ඩාන්ටේ

පෙට්රාක්

බොකැෂියෝ

එංගලන්තයේ

ප්‍රැන්සිස් බේකන්

විලියම් ෂෙක්ස්පියර්

සර් තෝමස් මුවර්

- ප්‍රංශයේ

ඉරාස්මස්

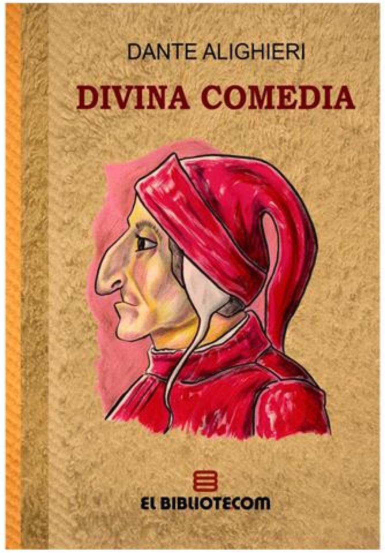

අලගියරි ඩාන්ටේ රචනා කළ
ඩිවිනා කොමිඩියා කාව්‍ය ග්‍රන්ථය

පෙට්රාක් රචනා කළ
ලෝරාට සැහැලි කවි

❖ මානවවාදය

- මධ්‍යතන යුගයේදී සියල්ලන්ටම වඩා දෙවියන් උසස්ය යන මතය ප්‍රචලිතව තිබුණි
- නමුත් පුනරුද යුගයේ **මිනිසා උසස්ය** යන මතය ප්‍රචලිත විය
- එය **මානවවාදයයි**

එනිසා මෙකල දේවධර්මවාදී විෂයන් වෙනුවට මානවවාදී විෂයන් ඉගෙනීම ආරම්භ විය

උදා :

- **සාහිත්‍යය**
- **ඉතිහාසය**
- **කලාව**
- **නීතිය**
- **ආචාර විද්‍යාව**

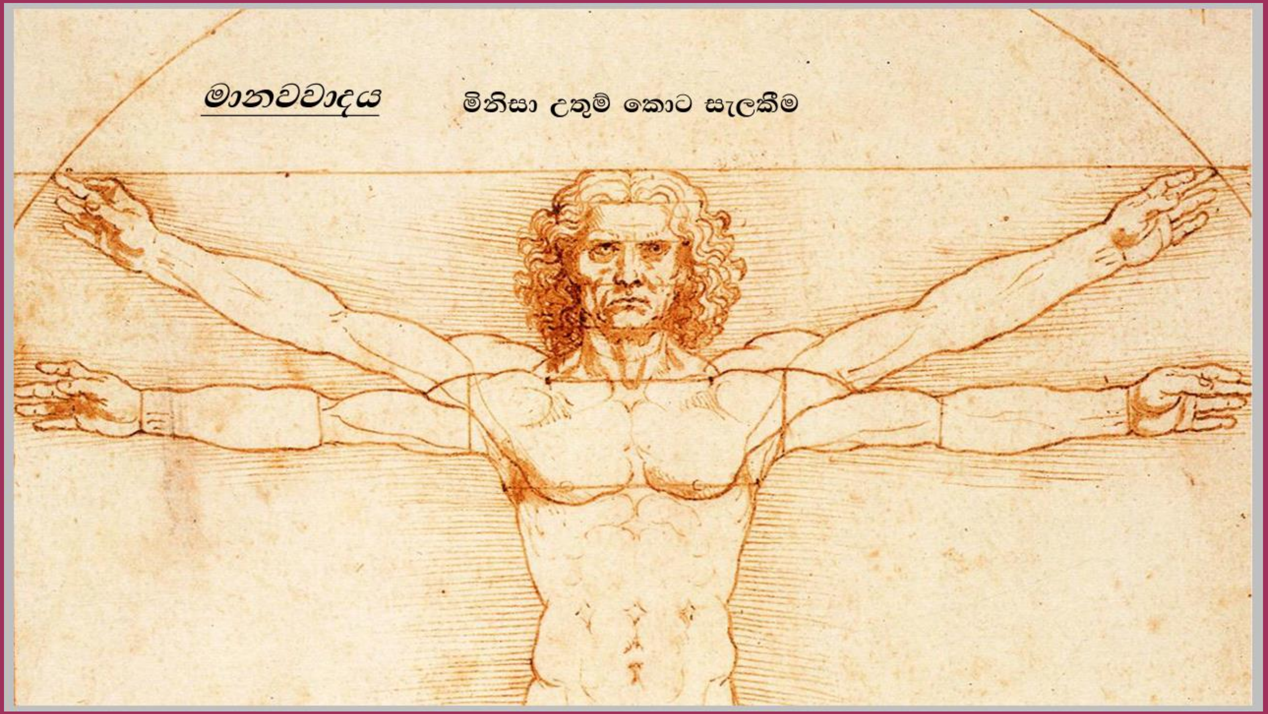

කලා ශිල්ප

මධ්‍යතන යුගය

- සියලුම ශිල්පීන් ශ්‍රේණි වශයෙන් සංවිධානය වී සිටියහ
- නිර්මාණ ශ්‍රේණියේ නමින් හැඳින්වුණි
- නිදහස්ව හා ස්වාධීනව නිර්මාණ ඉදිරිපත් කිරීමට ඉඩක් නොලැබුණි
- කලාකෘති ආගමට නැඹුරු විය

පුනරුද යුගය

- කලාකරුවන්ට අනුග්‍රහ දැක්වීමට ලෞකික රසවින්දනය අගය කරන ධනවතුන් ඉදිරිපත් වීම
- නිර්මාණ කර්තෘගේ නමින් එළි දැක්වීම
- ස්වාධීනව තම දක්ෂතා ඉස්මතු කර නිර්මාණ බිහි විය
- ලෞකික රසවින්දනයට මුල්තැන දීම

පුනරුද යුගයේ කලා ශිල්පීන්

- චිත්‍ර කලාව → ලියනාඩෝ ඩාවින්චි, මයිකල් ආන්ජලෝ, රෆායල්, මැසෙක්ෂියෝ, බොටිචෙල්ලි
- ප්‍රතිමා කලාව → මයිකල් ආන්ජිලෝ
- ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය → මයිකල් ආන්ජලෝ, ලියානාඩෝ ඩාවින්චි, රෆායල්

❑ චිත්‍ර කලාව

❖ මධ්‍යතන යුගය

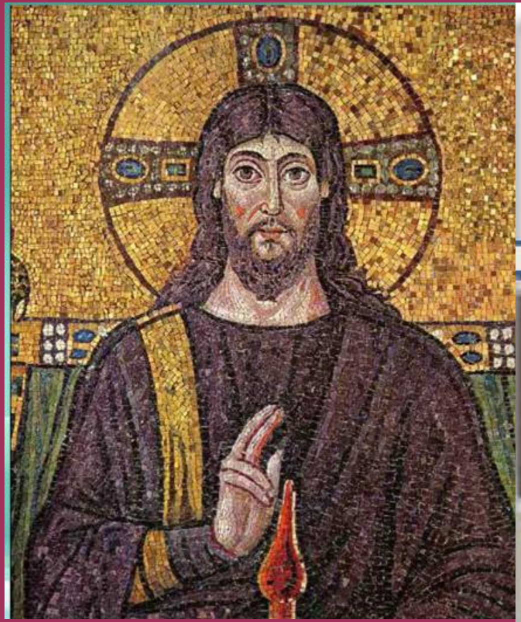

- මධ්‍යතන යුගයේදී චිත්‍ර කලාව ආගමික තේමාවන් ඔස්සේ පමණක් ක්‍රියාත්මක විය
- එකල චිත්‍ර කලාවට ක්‍රිස්තුන් වහන්සේ , කන්‍යා මරියතුමිය වැනි අය වස්තු විෂය විය

❖ පුනරුද යුගය

- කලා ශිල්ප අතරින් පුනරුද සමයේ ඉතා පුළුල් වෙනසකට ලක් වූයේ චිත්‍ර කලාවයි
- ඉතාලියේ ෆ්ලෝරන්ස් නගරය නව චිත්‍ර කලාවක් බිහි කළ මධ්‍යස්ථානය විය

- පුනරුද යුගයේ දී ධනවතුන්ගේ අනුග්‍රහය නිසා ලෞකික රසවින්දනය සඳහා ස්වභාවිකත්වයට මුල් තැනදී නිර්මාණ බිහි කරන ලදී

උදා : **රජවරුන්ගේ රූප**
කුමර කුමරියන්ගේ රූප
නිරුවත් සහ අඩ නිරුවත් රූප

පුනරුද යුගයේ චිත්‍ර ශිල්පියෝ

1.ලියනාඩෝ ඩාවින්චි

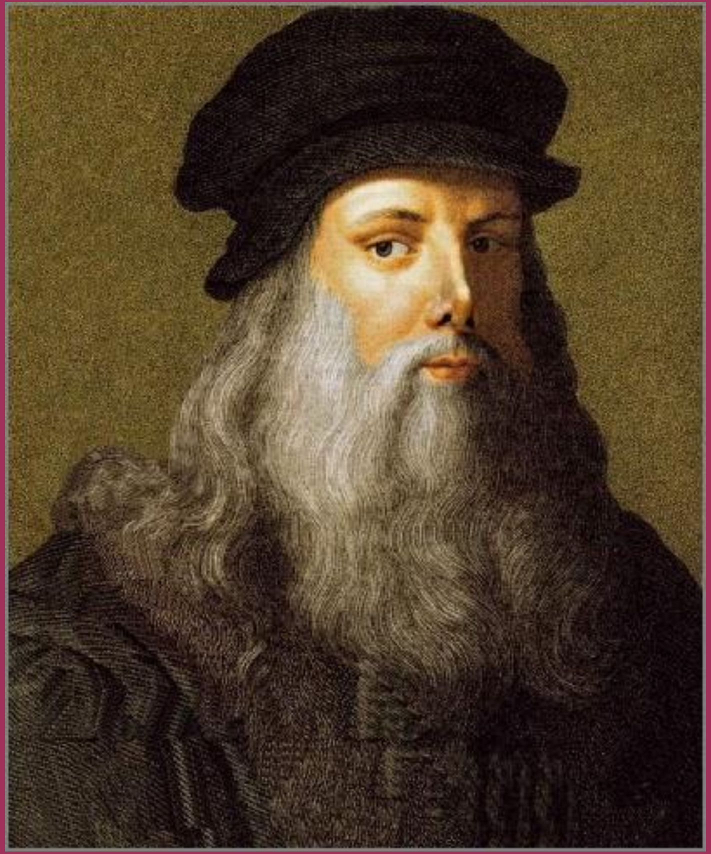

ක්‍රිස්තුන් වහන්සේගේ අන්තිම භෝජන සංග්‍රහය

- ලියනාඩෝ ඩාවින්චි කවියෙක් , සංගීතඥයෙක් , විද්‍යාඥයෙක් හා ප්‍රායෝගික ඉංජිනේරුවෙක්ද විය

මොනාලිසා

2.මයිකල් ආන්ජිලෝ

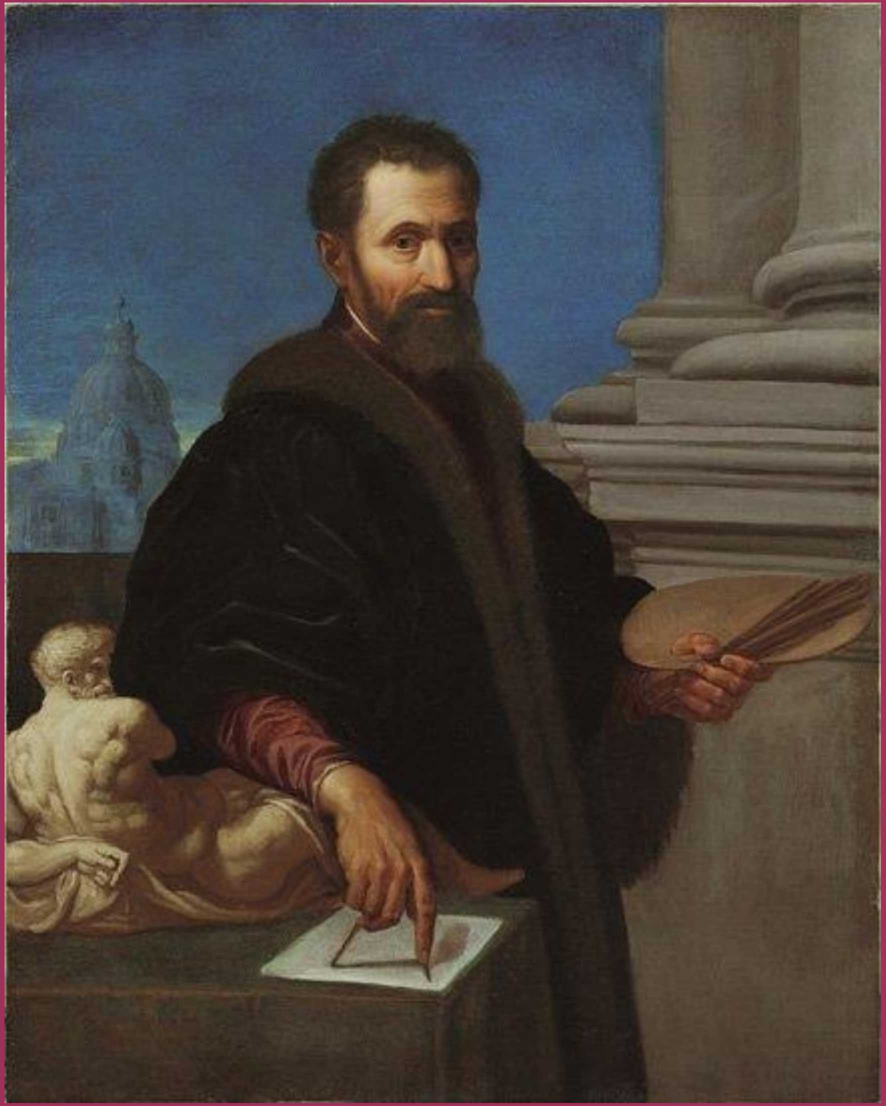

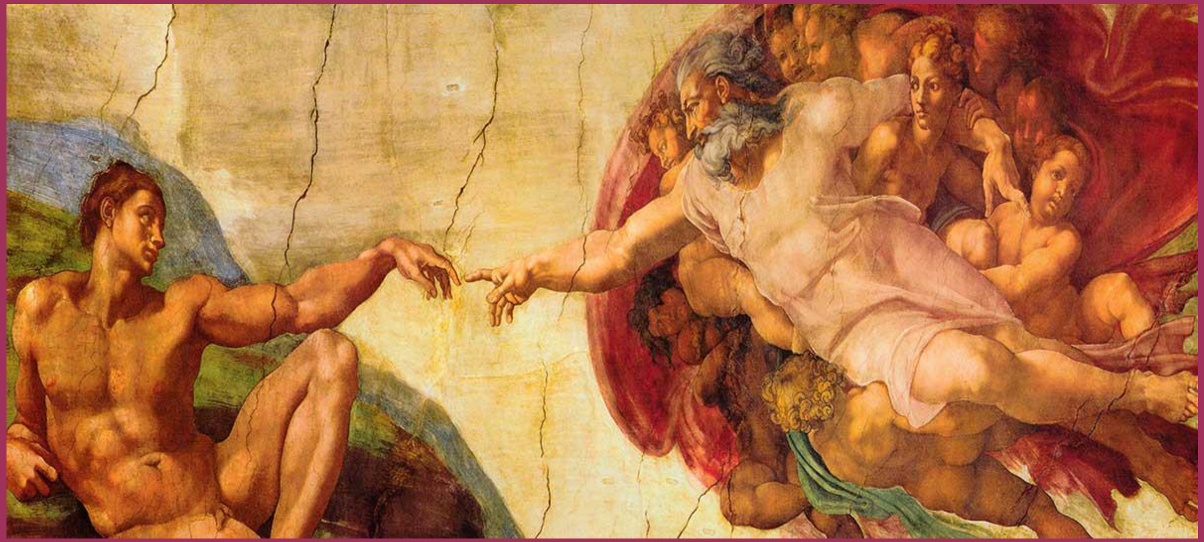

ආදම්ගේ චිත්‍රය

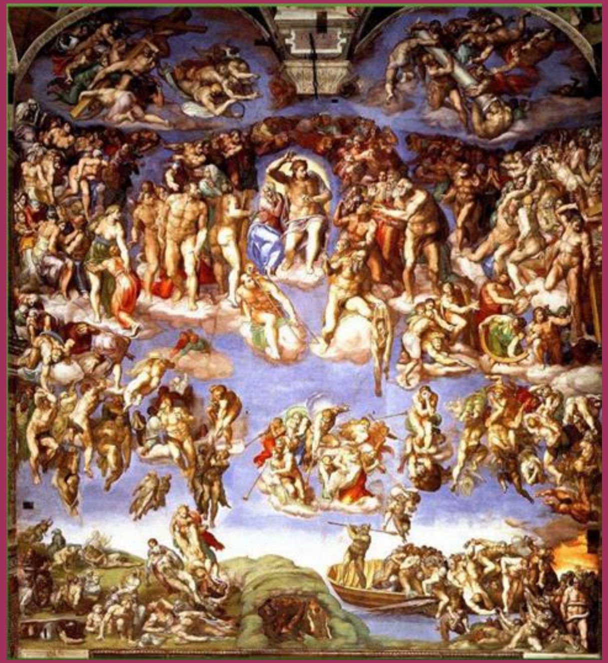

අවසාන විනිශ්චය

සිස්ටයින් දෙව් මැදුර

3.රෆායෙල් සැන්ඩි

කන්‍යා මරියතුමිය හා ජේසු බිළින්දා

ඇතැන්ස්හි පාසල

දේව දරුවන් දෙදෙනා

පුනරුද යුගයේ ප්‍රතිමා ශිල්පීන්

- මයිකල් ආන්ජිලෝ පුනරුද සමයේ සිටි අග්‍රගණ්‍ය ප්‍රතිමා ශිල්පියෙකි
- කිරිගරුඩින් ප්‍රතිමා නෙළීම මෙකල කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයකි

මයිකල් ආන්ජිලෝගේ ප්‍රතිමා

- දාවිත්ගේ ප්‍රතිමාව
- පියෙටා ප්‍රතිමාව
- මොසෙස්ගේ ප්‍රතිමාව
- ලොරෙන්සෝ මෙඩිසිගේ ප්‍රතිමාව

මයිකල් ආන්ජිලෝගේ ප්‍රතිමා

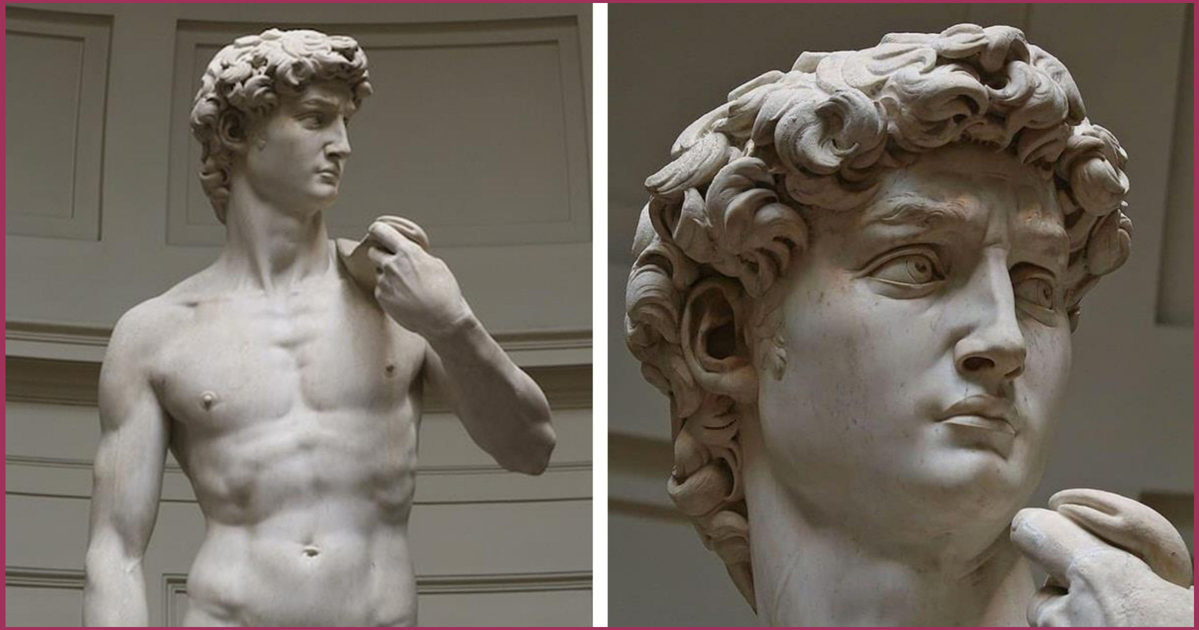

දාවිත්ගේ ප්‍රතිමාව

පියෙටා ප්‍රතිමාව

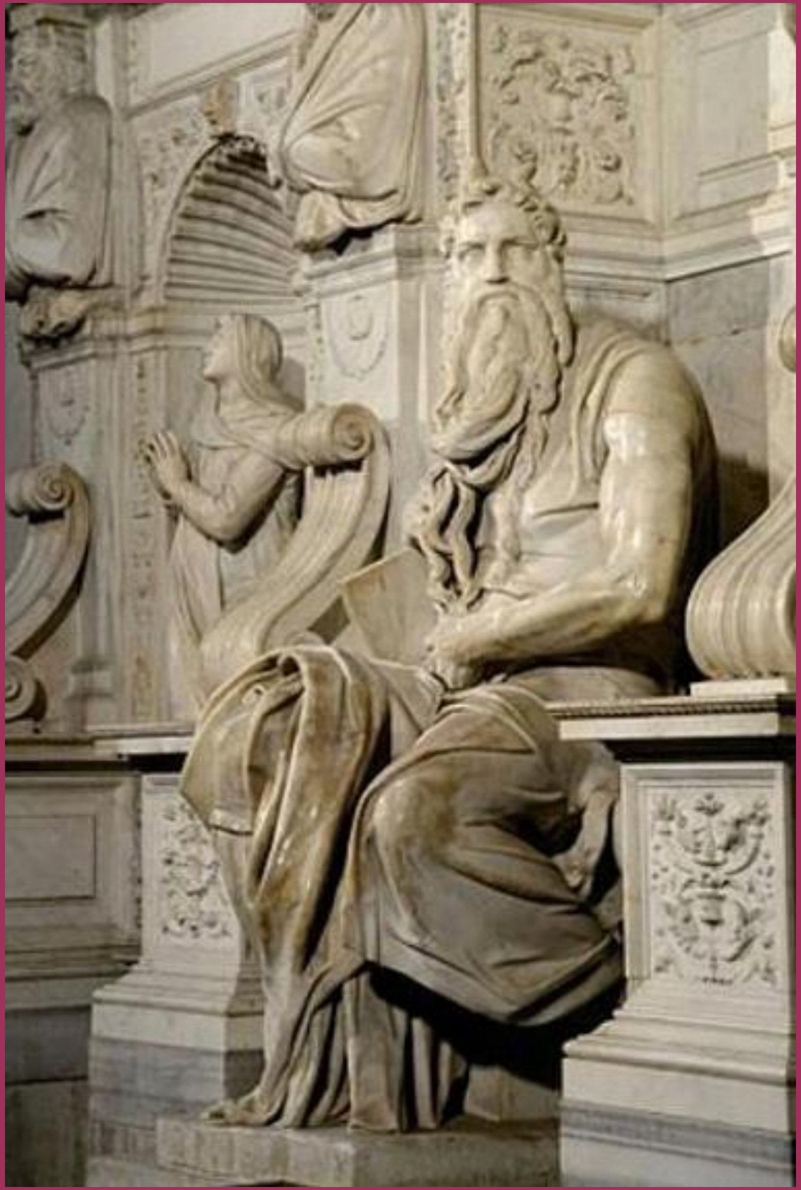

මෝසෙස්ගේ ප්‍රතිමාව

ලොරෙන්සෝ මෙඩිසිගේ ප්‍රතිමාව

❑ මධ්‍යතන යුගයේ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය

උල් කේතුක හැඩයෙන් යුත් ආරුක්කු

උස් වහල

උස් වහල හා පිරමීඩ හැඩයේ කුලුනු

❑ පුනරුද යුගයේ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය

උස් වූ කුළුණු

අර්ධ ගෝලාකාර ශිඛර

වටකුරු ආරුක්කු

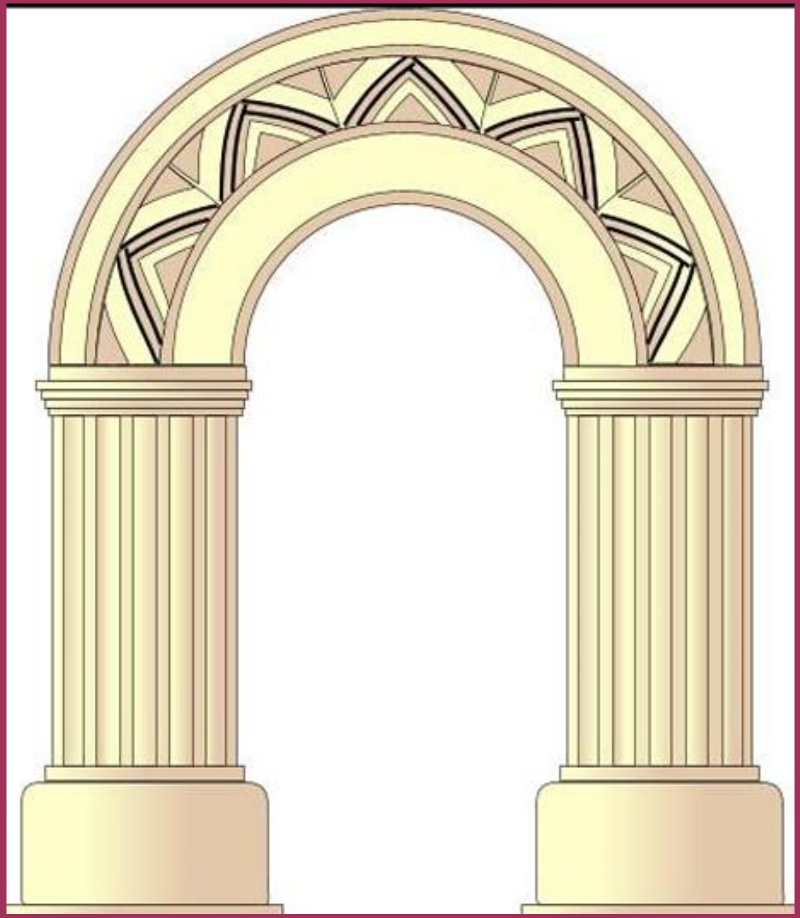

❑ පුනරුද යුගයේ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය මැනවින් පිළිබිඹු කරන ගොඩනැගිලි

- රෝමයේ ශාන්ත පීතර බැසිලිකා දේවස්ථානය

- ෆ්ලොරන්ස්හි ආසන දෙව්මැදුර